

Hugo Bouter

Over het bidden en profeteren

‘Oordeelt bij uzelf: Is het gepast dat een vrouw ongedekt tot God bidt?’

1 Korintiërs 11:13

1. Gods orde in de schepping

Het gaat in dit bijbelhoofdstuk vooral om het onderwerp van de hoofdbedekking van de vrouw, en wel in verband met haar plaats in Gods scheppingsorde. Er is een goddelijke rangorde in de schepping, een gezagsorde van boven naar beneden, die schematisch als volgt kan worden aangegeven: God - Christus - man - vrouw (zie 1 Kor. 11:3):

- (1) God is de Oorsprong van alles en het Hoofd van Christus, die het beeld van de onzichtbare God is en de eerste plaats inneemt in de hele schepping (Kol. 1:15). Als Mens heeft Christus hier op aarde de plaats van onderworpenheid aan Zijn God en Vader ingenomen;
- (2) Christus is Degene door Wie alle dingen geworden zijn, het Hoofd van alles en daarom ook het Hoofd van iedere man;
- (3) de gelovige man representeert nu Christus op aarde. Hij vertegenwoordigt zijn hemelse Hoofd en spreidt Gods heerlijkheid tentoon met ongedekt hoofd;
- (4) de man is het hoofd van de vrouw. Dat laatste heeft te maken met de orde bij de schepping. De man is eerst geschapen, *daarna* de vrouw (1 Tim. 2:13). De vrouw is bovendien *uit* de man genomen. De vrouw completeert de man en vertoont *zijn* heerlijkheid, die bij het bidden en profeteren niet mag worden gezien, omdat daarbij alleen de heerlijkheid van God en van Christus zichtbaar moet zijn. Daarom bedekt de vrouw haar hoofd, en de man doet dit niet. Dit is een les in symboliek en er zijn toeschouwers vanuit de onzichtbare wereld, de engelen, die opmerken of de goddelijke orde wordt gerespecteerd door de gelovigen (1 Kor. 11:4-10).

2. Bidden en profeteren

Welnu, het is duidelijk dat het terrein van de scheppingswerkelijkheid een *wijdere* kring is dan de sfeer van de gemeente, het verlore volk van God. Het bidden en profeteren vindt in *beide* kringen plaats, ook door zusters (zij het niet altijd op dezelfde manier). Bidden is een activiteit waarin men zich *tot God* richt, profeteren is juist omgekeerd: dan richt men zich namens God *tot mensen*. De man neemt met ongedekt hoofd deel aan deze activiteiten, de vrouw juist met gedekt hoofd (vs. 3-7).

Pas later volgen in 1 Korintiërs 14:34-37 verdere instructies ten aanzien van de vrouwen, *namelijk dat zij dienen te zwijgen in de gemeenten*. In dit gedeelte is ook uitsluitend sprake van *profeten*, niet van *profetessen*. Dit is een nadere precisering, een *aanscherping* van 1 Korintiërs 11, dat meer in algemene zin de plaats van de vrouw in de goddelijke rang- en gezagsorde behandelt. Buiten de gemeentelijke bijeenkomsten is er voor zusters zeker de mogelijkheid om te bidden en te profeteren. Denk aan de vier profeterende dochters van de evangelist Filippus (Hand. 21:9); zij worden overigens geen ‘profetessen’ genoemd, en in dit hoofdstuk valt verder de nadruk op het optreden van de profeet Agabus.

3. De reikwijdte van het zwijggebod

Dit zwijggebod ‘in de gemeenten’ geldt voor al die aspecten van het samenkomen waarbij men optreedt als de ‘mond’ van de vergaderde gelovigen. Dat is iedere activiteit die *leiding* geeft aan de aanbidding. Dan gaat het uiteraard niet om aanbiddingsleiders of iets dergelijks, zoals men die in vele gemeenten kent. De opgestane Heer is Zélf de Leider van de aanbidding, want Hij is Degene die de lofzang aanheft te midden van de Gemeente (Hebr. 2:12). De broeders (1 Kor. 14:26 HV) geven gestalte, vorm, uitdrukking, of zo men wil *leiding* aan de eredienst in afhankelijkheid van de Heer Zelf, die de Gastheer is.

Wanneer men het hardop bidden en het opgeven van liederen door zusters tijdens de ‘onderlinge bijeenkomst’ (Hebr. 10:25) verdedigt, moet men ook het profeteren en het leren door zusters toestaan. Er is wat dit betreft geen wezenlijk verschil tussen de activiteiten ‘bidden’ en ‘profeteren’, alléén een verschil in richting – namelijk naar *God* of naar de *mensen* toe. Maar geen van beide activiteiten is geoorloofd voor de vrouw binnen het kader van openbare, gemeentelijke samenkomsten, zoals 1 Timoteüs 2 bevestigt. Dat hoofdstuk spreekt immers over het bidden in elke plaats, dat alleen door *mannen* dient te gebeuren, en tevens over de tooi van de vrouw en het gebod dat zij zich stil, in alle onderdanigheid, moet *laten* leren. De scheppingsorde alsmede de rangorde in de zondeval vormen voor de geïnspireerde apostel de argumenten waarmee hij zijn voorschriften onderbouwt.

In 1 Korintiërs 14:26 worden met name de *broeders* aangesproken als degenen die verantwoordelijk zijn voor de gang van zaken tijdens de samenkomst (de NBV parafraseert hier en ook elders ten onrechte ‘broeders en zusters’). Het opgeven van

een lied, een psalm, ligt op hetzelfde vlak als het uitspreken van een gebed. De Gemeente richt zich hierin tot God. Daarna volgt een leer en een openbaring – wat met onderwijs van Godswege te maken heeft aan de Gemeente. Al deze activiteiten vallen onder de verzamelnaam ‘*bidden en profeteren*’ in 1 Korintiërs 11. Het zwijggebod van 1 Korintiërs 14:34vv. beperkt zich zeker niet tot het beoordelen van eerder uitgesproken profetieën in de gemeentelijke bijeenkomst.

Er wordt hier een ander, heel algemeen gesteld onderwerp aangesneden. De zusters dienen te zwijgen ‘in de gemeenten’. Dat is dus een zeer algemeen voorschrift. Maar stel nu dat ze met vragen zitten en iets willen leren. In dat geval moeten zij dat thuis doen, zegt de apostel. Als het vragen stellen door zusters reeds wordt verboden in de gemeentelijke samenkomst, is het duidelijk dat dit óók geldt voor alle andere activiteiten die openlijk uitdrukking geven aan de gemeenschappelijke gevoelens of gedachten, alle bijdragen die leiding of vorm geven aan het verloop van de bijeenkomst.

4. Het voorbeeld van Hanna in de tempel

Eli, de priester, vond het vreemd dat Hanna’s stem niet te horen was terwijl zij bad in Gods huis. Hanna had inderdaad niet slechts zwijgend maar ook hardop kunnen bidden in de tempel (1 Sam. 1:9vv.). Maar hier gaat het om zuiver persoonlijk gebed, niet om een vergadering van het hele volk van God bij de tent der samenkomst. Aan dat laatste gebeuren – op het ‘uur van het gebed’ bij het brengen van het avondoffer – gaven de priesters en de Levieten leiding. Zo kan een zuster ook nu met alle vrijmoedigheid tot God naderen en zich hardop uitspreken in het gebed (Hebr. 10:19). Zij wordt daarbij niet zoals de Israëliet eertijds belemmerd door de beperkingen van een aards heiligdom. Zij hoeft zich niet eerst naar een ‘Godshuis’ of een ‘huis van gebed’ te begeven. De enige beperking in de nieuwtestamentische bedeling is dat het (1) niet plaatsvindt tijdens het samenkomen van de gemeente, en dat (2) in andere situaties de zuster bij het hardop bidden of profeteren een hoofdbedekking draagt als het teken, het symbool van het gezag waaronder zij staat.

Bovendien zingen de zusters hardop mee in de samenkomsten en spreken zij bij het bidden met de hele gemeente het ‘Amen’ uit. De hoofdbedekking is ook dan een bijbelse vereiste voor zusters, omdat ze deelnemen aan het ‘bidden en profeteren’ (hoewel ze niet apart op de voorgrond treden). Het samen *zingen* kan als een vorm van gezamenlijk *profeteren* worden beschouwd: het elkaar leren en vermanen met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen (Kol. 3:16; vgl. het profeteren van de zangers in 1 Kron. 25:1-3). Het gevaar van heersen over de man, of leiding geven aan de bijeenkomst is hierbij totaal niet aan de orde. Ook de kinderen doen mee aan deze gezamenlijke activiteiten, zelfs als zij nog niet bekeerd zijn. Het zingen van de kinderen heeft trouwens een belangrijk *opvoedkundig* element; veel kinderen zijn gelukkig wel bekeerd en zij kunnen de liederen dus van harte meezingen in de samenkomsten.

Het aanbidden in geest en waarheid, zoals dat in Johannes 4 genoemd wordt, geldt natuurlijk ook voor de zusters. Zij aanbidden ook, zij brengen ook een loffer. Maar de vraag is *hoe*, op welke *wijze* dit in het samenkomen gestalte moet krijgen. Wat is het aandeel van mannen, en wat is de bijdrage van zusters? Hiertoe hebben wij de voorschriften van Paulus, zoals boven geschetst. God ziet het hart aan en de stille aanbidding in het hart van al Zijn kinderen, van broeders én zusters, is voor Hem van het hoogste belang.

5. Andere voorbeelden van bidden en profeteren

- (a) De Samaritaanse vrouw gaf een *persoonlijk getuigenis* aan haar volksgenoten (Joh. 4), dat is heel wat anders dan dat zij op haar beurt als *lerares* ging optreden. Zij verwees de mensen slechts naar Christus. Uiteraard mag (moet) een zuster in haar omgeving een persoonlijk getuigenis afleggen van de Heiland. Dit heeft niet betrekking op de samenkomsten van de gelovigen.
- (b) De kromgebogen vrouw verheerlijkte God in de synagoge (Luc. 13). In de eerste plaats is dit niet hetzelfde als ‘te midden van de gemeente’. Voor de gemeente van God gelden *andere* voorschriften dan voor de synagoge. In de synagoge zaten mannen en vrouwen strikt gescheiden. De vrouw kon niet het woord nemen. De Heer Jezus richtte Zich echter tot haar en riep haar bij Zich. Het was een uitzonderlijke situatie, en heel begrijpelijk dat zij God dank bracht voor haar genezing. *Uitzonderlijke* situaties kunnen niet normatief gemaakt worden voor het *normale* leven van de Gemeente van God.
- (c) Handelingen 1:14 zegt dat de elven eendrachtig volhardden in het gebed, met enige vrouwen en Maria. Dit vers zegt echter totaal niets over het hardop deelnemen van deze zusters aan het gemeenschappelijk gebed. De broeders zijn steeds in de Schrift de ‘mond’ van de vergaderde gelovigen. Nog veel minder gewettigd is de stelling dat de vrouwen participeerden in de verkiezing van Mattias. Dit wordt door de context ook weerlegd: in de verzen 15 en 16 is uitsluitend sprake van mannen *broeders*.
- (d) Dat van Febe verondersteld mag worden dat zij in het openbaar een leidende positie innam, omdat zij een ‘voorzitter’ was (SV), is slechts ‘wishful thinking’. Het Gr. woord ‘prostatis’ komt niet voor in het Nieuwe Testament, de vrouwelijke vorm ‘prostatos’ uitsluitend deze ene keer (Rom. 16:2). De betekenis is patrones of beschermster. Volgens de woordenboeken gaat het niet om een leidende functie in de technische zin van het woord, maar om *ondersteunen*, *zorg* dragen, *bijstand* verlenen. Daarom wordt zij ook een ‘dienares’ van de plaatselijke gemeente genoemd – en voor zo’n spontane dienst is géén menselijke (ambtelijke) aanstelling nodig!
- (e) De genoemde voorbeelden verdienen nog steeds navolging, zonder daarbij in speculatieve gedachten of onjuiste praktijken te vervallen. Soms worden die door vrije vertalingen ook in de hand gewerkt. Zo wordt in Filippenzen 4:3,

althans in de NBG-vertaling, de suggestie gewekt dat Euodia en Syntyche samen met Paulus in *de prediking van* het evangelie zouden hebben gestreden. In de grondtekst staat alleen dat zij met hem ‘in het evangelie’ hebben gestreden, wat geen woordverkondiging hoeft in te houden.

- (f) Ook de veronderstelling die soms geuit wordt, dat Priscilla en Aquila ‘leiders van een huisgemeente’ zouden zijn geweest, valt onder dezelfde categorie van menselijke bespiegelingen. Laten wij ons houden aan de Schrift alléén en ons niet door tendensen in de westerse cultuur laten beïnvloeden (1 Kor. 11:2; Kol. 4:12).

Boeken om de Bijbel 2009

